

Kommunfullmäktige

Gruppmotion Miljöpartiet

Användning av B-skum inom Räddningstjänsten

PFAS (per- och polyfluorerade alkylsubstanser eller "högfluorerade ämnen") är en grupp ämnen som forskningen indikerar är bland annat cancerogena, störande för människors och djurs fortplantning och nedsättande för immunförsvaret. Ämnena förekommer bland annat i släckskum som används vid släckinsatser runt om i landet, motiverat av ämnenas vattenavvisande egenskaper som gör det lättare att släcka exempelvis pölbränder. Ämnena bryts ner extremt långsamt i naturen, och när de når sjöar eller grundvatten förblir vattnet förorenat under mycket lång tid. Halter av PFAS konstateras numera i de flesta sjöar och vattendrag. Det är också konstaterat i fiskar, människor och till och med isbjörnar.

Räddningstjänster runt om i landet förhåller sig väldigt olika till användningen av denna typ av skum. I Hamre orsakade en släckning av en villabrand en omfattande förorening av dricksvatten år 2015 som exponerade människor för extrema halter av PFAS. Fortfarande fem år efter insatsen tvingas en del av de boende hämta vatten i dunkar för att deras eget inte går att använda. Även om händelsen i Hamre delvis orsakades av bristande kunskap om effekterna av att använda B-skum, och att det användes på grund av att A-skum tog slut under insatsen rekommenderas räddningstjänsterna enligt Sveriges geologiska institut (SGI) sedan 2016 att undvika PFAS-skum vid släckinsatser. Många distrikt har också i princip slutat använda B-skum eller använder det vid enstaka tillfällen per år.

Hur är det då i Norrtälje? Räddningstjänsten i Norrtälje verkar utifrån statistiken vara en av landets största förespråkare för B-skum. Enligt statistik över antal tillfällen (i absoluta tal) då B-skum används vid insatser ligger Norrtälje på tredje plats i landet med användning av B-skum vid hela 42 tillfällen under endast 2018. Endast distriktet Storstockholm och Storgöteborg har använt det vid fler tillfällen! Är det verkligen rimligt undrar Miljöpartiet? Vår grannkommun Österåker arbetar mycket med att övervaka PFAS i sina vattenförekomster och i fiskbeståndet och där finns en tydlig oro över problematiken. Räddningstjänsten har där direktiv att vara mycket restriktiva med B-skum med anledning av att Österåker, precis som Norrtälje, är en skärgårdskommun. Det finns exempelvis en tydlig diskrepans i förhållningssättet till B-skum när styrkor från Norrtälje kommer in och hjälper till. Miljöpartiet anser att Kommunfullmäktige ska ges möjlighet att ta ställning riktlinjer för användning av B-skum baserat på förekommande för- och nackdelar. Motivet att riskerna för spridning är små om skummet hanteras korrekt kompenserar inte nödvändigtvis för att ta till det oftare än vad som verkligen är motiverat med tanke på de oroväckande och långtgående riskerna. Se källor till mer information på nästa sida.

Miljöpartiet yrkar på;

- Att kommunfullmäktige snarast möjligt får en redogörelse för kommunorganisationens kunskapsläge kring, och statusen för, förekomst av PFAS i kommunens vattenförekomster.
- Att kommunfullmäktige snarast möjligt får en redogörelse för vilka utbildningsinsatser som genomförts för att Räddningstjänsten ska ha tillräckliga kunskaper om miljö- och hälsorisker med PFAS
- Att det tas fram riktlinjer för användning av B-skum i kommunen där det framgår när det anses motiverat och vilka konsekvenserna skulle vara om det inte användes. Riktlinjerna ska baseras på en riskanalys som inkluderar expertis inom miljö- och hälsoskydd.



genom gruppledare Camilla Rydstrand (mp)

Norrtälje 2020-02-09

Underlag:

<https://sverigesradio.se/sida/artikel.aspx?programid=83&artikel=7256494>

<http://www.sverigesnatur.org/aktuellt/hela-listan-sa-anvander-raddningstjansten-skum-dar-du-bor>

<http://www.sverigesnatur.org/aktuellt/pfas-i-brandskum-blir-fraga-for-riksdagen/>

https://www.riksdagen.se/sv/dokument-lagar/dokument/motion/_H7021191

<https://sverigesradio.se/sida/artikel.aspx?programid=83&artikel=7255239>